

Breda brengt het samen onder één dak

Strategisch huisvestingsplan 2020-2029

3.0

BUILDING
B R E D A

Strategisch Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs Breda 2020-2029

1 Inleiding 1	2 Het succes van de afgelopen tien jaar (terugblik) Samen voor goed onderwijs De coöperatie Missie Visie en strategie Resultaten 2008-2019 2
3 Anno 2020 6	4 Building Breda - De Volgende Stap Breda Onderwijsstad Innoveren en investeren 7
5 Drie kernambities Onderwijsfunctionaliteit optimaliseren Vmbo verder vitaliseren Vastgoed verduurzamen 9	7 Ondersteuningsvraag 12
6 Wat hebben we nodig om onze ambities waar te maken? Slim financieren Extra ondersteuning 11	8 Verantwoorden en samen monitoren 17
9 Tot slot 18	10 Bijlagen Overzicht invulling zorgplicht Resultaten per school Visies van alle Bredase vo-scholen VMBO Vitaal! 19
11 Colofon 51	

HOE LEERLINGEN DE TOEKOMST ZIEN EN WELKE
VERWACHTINGEN ZE HEBBEN T.O.V. 'T ONDERWIJS

WERKPLEZIER HANGT NIET SEC AF VAN 'T VAK,
MAAR VAN DE INTERACTIE MET LEERLINGEN

'Leerlingen zijn trots op hun school. Ze maken graag gebruik van de nieuwe mogelijkheden die het schoolgebouw biedt. Ze zien en waarderen dat het onderwijs steeds beter aan hun verschillende behoeften kan worden aangepast.'

Jan Hadders, rector Mencia de Mendoza

'Breda als onderwijsstad heeft voor elk wat wils.'

Jaap Oomen, directeur Curio praktijkschool

'We hebben onze kracht richting weten te geven in pedagogische aandacht voor leerlingen, het werken met leerdoelen en maatwerk in ondersteuning. Het is bijzonder fijn om dit te doen in een duurzaam en ruimtelijk gebouw met een persoonlijke vingerafdruk.'

Carin Janssen, rector Graaf Engelbrecht

'Meegaan met de toekomst lijkt me een schier onmogelijke opgave; klaar zijn voor de toekomst is en blijft wel een noodzaak. Een goed kompas is nodig om koersvast te kunnen zijn, een goede radar is nodig om te weten wat er op je af komt. Tegelijkertijd vraagt het om wendbaarheid: je kunnen aanpassen als de omstandigheden daar om vragen.'

Cees van Steen, onderwijsdirecteur Curio scala

1. INLEIDING

Breda heeft de afgelopen tien jaar op landelijk niveau een voorbeeldfunctie verworven op het gebied van onderwijshuisvesting en het samenspel tussen de scholen voor voortgezet onderwijs. We hebben goede gebouwen, er is geen leegstand en er zijn geen noodlokalen nodig.

Daarnaast zijn in Breda scholen niet elkaars concurrenten, maar partners: ze vullen elkaar aan. Scholen hebben zich de afgelopen tien jaar goed geprofileerd mede dankzij speciale faciliteiten. Sport, internationalisering, technasium, cultuur; er is in Breda voor iedere leerling een school waar hij of zij zich thuis voelt en zijn of haar talenten tot bloei kan laten komen.

In de voorganger van dit 'Groene Boekje', het 'Blauwe Boekje', stonden bovengenoemde resultaten als ambities voor het tijdvak 2008-2019 beschreven. Het Groene Boekje kijkt hierop terug, laat zien wat er van deze ambities is waargemaakt en beschrijft de plannen voor goed voortgezet onderwijs voor de komende tien jaar in Breda (2020-2029). Goed onderwijs staat of valt met goede huisvesting. Dat hebben we de afgelopen jaren nog maar eens bewezen. Dit boekje gaat daarom over onze ambities en de consequenties daarvan op gebied van huisvesting inclusief de financiële berekeningen die daarbij horen.

Dit Groene Boekje is door de betrokken schoolbesturen Curio, SKVOB e.o., De Nassau en Building Breda opgesteld in overleg met de gemeente Breda. Samen brengen wij ook de komende tien jaar het algemeen voortgezet onderwijs (avo) en voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) in Breda onder één dak!

2. HET SUCCES VAN DE AFGELOPEN TIEN JAAR - TERUGBLIK

Voordat we onze plannen voor het komende decennium toelichten is het belangrijk om te weten waar we vandaan komen. De verdiensten van de afgelopen tien jaar zijn niet zomaar vanzelf behaald. Daar hebben we hard voor gewerkt met alle spelers binnen het voortgezet onderwijs en de gemeente Breda in een uniek samenwerkingsconcept.

Samen voor goed onderwijs

De gemeente Breda heeft de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting. De uitvoering ervan gebeurt sinds 2008 door de schoolbesturen binnen Building Breda. De gemeente stelt de bijbehorende middelen ter beschikking aan Building. Daardoor is een kwaliteitsslag binnen het onderwijs mogelijk gemaakt. Goede huisvesting schept de randvoorwaarden voor goed onderwijs.

De coöperatie

Vanaf 2008 zijn de gelden voor onderwijshuisvesting door-gedecentraliseerd naar het voortgezet onderwijs (vo). De gezamenlijke vo-schoolbesturen hebben daartoe de coöperatieve vereniging Building Breda opgericht, die de huisvesting voor het avo sindsdien uitvoert, terwijl Curio de zorg voor de vmbo-gebouwen draagt. Building Breda ontvangt van de gemeente Breda, voor het hele vo, jaarlijks een vergoeding plus de jaarlijkse index. Building Breda geeft de ontvangen gemeentelijke vergoeding voor de vmbo-gebouwen één op één door aan Curio. Op haar plaats verantwoordt Curio de besteding van de gelden (via Building Breda) aan de gemeente Breda. Een overzicht van invulling van de zorgplicht staat in de bijlage.

Missie

In 2008 is Building Breda als coöperatie gestart met een uitgebreid, ambitieus programma van investeringen in alle avo-scholen van Breda. Als missie van Building Breda is toen opgenomen: 'Het leveren van kwalitatief goede huisvesting aan de scholen in het voortgezet onderwijs om daarmee de onderwijsdoelen van de scholen te helpen realiseren en daarmee tevens de kwaliteit van het onderwijs zoveel mogelijk te dienen.' Vragen als: 'Hoe ziet het onderwijs in de toekomst eruit?' en 'Welke veranderingen zijn er in de vraag naar onderwijs?' moeten de leden van Building Breda zich voortdurend stellen om daarmee de juiste keuzes voor de besteding van middelen te kunnen maken.

Visie en strategie

De vertaling van de missie naar visie en strategie is in 2008 als volgt vastgelegd: 'Op basis van samenwerking op het terrein van huisvesting, de ontwikkeling van sterk en geprofileerd kwalitatief goed onderwijs in Breda ondersteunen, met respect voor de eigenheid en de autonomie van de afzonderlijke instellingen.'

'Een goede samenwerking van de scholen binnen Breda is de basis voor goed onderwijs in deze stad. Met het gezamenlijk afspraken maken over het specifieke aanbod van elke school, zoals Technasium, TTO en IBC, bieden we elke leerling een passend onderwijsaanbod.'

Gijs van Wijlen, rector Onze Lieve Vrouwe Lyceum

Het doel is om het Bredaas voortgezet onderwijs helemaal op orde en klaar voor de toekomst te krijgen. De basis op orde hebben en daarnaast ook zorgen voor een 'kleurrijk palet in het onderwijs'. Zo ontwikkelt het avo profileringen als sport en beweging, design en technology, innovatief onderwijs, internationalisering, school en omgeving, cultuur en hoogbegaafdheid. Vmbo profileert zich met alle beroepssectoren zoals ondernemerschap, economie, multimedia, accountancy en IT, technologie en groen, techniekopleidingen, zorg en welzijn, horeca en toerisme.

'De afspraken die we in het kader van de doordecentralisering met elkaar maakten, hebben de samenwerking tussen de vo-scholen in Breda sterk bevorderd. Dat komt het onderwijs aan alle leerlingen ten goede. Breda heeft een prachtig onderwijspalet en een mooie onderwijsambitie.'

Jan Hadders, rector Mencia de Mendoza

'Tessenderlandt is trots op de goede samenwerking tussen alle vmbo-scholen in Breda. Door het samenvoegen en verdelen van de opleidingen hebben we het totale aantal leerlingen in Breda dat kiest voor een beroepsgerichte leerweg weten te behouden. Samenwerken en elkaar wat gunnen bleek succesvol te zijn!'

Johan Baselmans, directeur Tessenderlandt

Resultaten 2008-2019

Evaluaties in 2013 en 2017 wijzen uit dat de voorgenomen plannen uit het 'Blauwe Boekje' naar grote tevredenheid worden gerealiseerd. Building Breda blijkt in overgrote mate succesvol en alle betrokkenen wensen de ingezette lijn voort te zetten.

Avo

De samenwerking van de gezamenlijke besturen en de gemeente heeft niet alleen geleid tot een sterk verbeterde huisvesting voor de leerlingen en medewerkers, het heeft veel meer opgeleverd. Zo hielp deze samenwerking bijvoorbeeld bij het realiseren van een internationale campus en het collectief doorvoeren van duurzaamheidsmaatregelen en alternatieve energiebronnen. Ook heeft het geleid tot een betere afstemming en samenwerking tussen de scholen onderling. Scholen hebben een voor leerlingen en ouders duidelijk herkenbaar profiel gekregen. De leerlingeninstream is in onderlinge samenhang gereguleerd. Dit geeft duidelijkheid aan ouders en leerlingen en maakt een optimale schoolbezetting mogelijk. Een welbegrepen eigenbelang wordt op deze manier positief gecombineerd met het collectieve belang. En dit alles vanuit het perspectief van de Bredase jeugd.

Er is meer behoefte aan flexibel in te richten ruimtes en voorzieningen. Verschillende werkvormen vragen om een flexibel gebouw.

'Ik ben er trots op dat het vmbo in Breda zo'n acht jaar geleden de keuze heeft durven maken om één schoolgebouw, het oude gebouw van Van Cooth, te sluiten en de vmbo-opleidingen te verdelen over drie scholen. Het resultaat: drie gezonde vmbo-scholen in de stad Breda met een duidelijk profiel die samen een mooi palet aanbieden waardoor er voor kinderen echt iets te kiezen valt.'

Cees van Steen, onderwijsdirecteur Curio scala.

Vmbo

Curio, voorheen ROC West-Brabant, heeft in 2008 de zorgplicht voor de vmbo-gebouwen op zich genomen. In de daaropvolgende jaren zijn mooie stappen gezet. Zo zijn Prisma Van Cooth en Prinsentuin samen één sterk vmbo geworden: Curio prinsentuin van cooth. Deze is, net als Curio de rotonde, grondig verbouwd. Voor Curio praktijkschool is in 2014 nieuwbouw gerealiseerd. Om in de toekomst nog

efficiënter te kunnen werken, hebben de beide schoolbesturen Curio en SKVBO en het bestuur van Buiding Breda het voornemen om de zorgplicht voor Tessenderlandt over te dragen van Curio naar Building Breda. Het onderwijs op Tessenderlandt wordt namelijk verzorgd door het SKVBO die haar overige Bredase schoolgebouwen reeds heeft ondergebracht bij Building Breda.

Vooruitlopend op deze overdracht hebben de schoolbesturen en Building Breda in 2019 overeenstemming bereikt dat Building versneld een andere, beter passende huisvesting organiseert voor het scholencluster Christoffel. De behoefte aan een update voor deze gebouwen bestaat al sinds 2008. Nog langer wachten is niet wenselijk en verantwoord. Medio 2020 wordt op de locatie Nieuwe Inslag in Breda daartoe een grondig gerenoveerde huisvesting opgeleverd. De benodigde middelen worden bij elkaar gebracht met de bestaande budgetten.

Curio heeft de gebouwen van haar vmbo-scholen Curio de rotonde, Curio prinsentuin van cooth en Curio praktijkschool, de afgelopen jaren nagenoeg volledig vernieuwd. Daarnaast heeft Curio zelfstandig haar Curio scala, een school die buiten de vastgoedverantwoordelijkheid van de gemeente Breda valt, als nieuw gerealiseerd. Ook deze scholen kennen onderscheidende duidelijke profielen en vragen de komende tien jaar beperkte investeringen.

'In augustus 2014 betrok de praktijkschool een nieuw gebouw. Dat was werkelijk een verademing. De ruimte, moderne voorzieningen en fantastische praktijkruimten laten de leerlingen goed voorbereid hun toekomst ingaan. Ze gaan met een steeds dikker portfolio met branchegerichte certificaten, praktische vaardigheidsbewijzen en, waar mogelijk, een entreediploma van school. Voor leerlingen is het praktijkonderwijs niet altijd een eerste keuze. Als ze met hun ouders de school hebben bezocht, zien we dat het beeld kantelt. De leerlingen zien aan de leeromgeving dat er in hun, met name praktische, leermogelijkheden wordt geïnvesteerd. Het gaat niet meer om waar je niet zo goed in bent, maar juist om wat je wél kan en wél kunt ontwikkelen. De trots die je ziet, wanneer leerlingen, bijvoorbeeld, in het restaurant een lunch verzorgen en daar een compliment voor krijgen, is het mooiste bewijs!'

Jaap Oomen, directeur Curio praktijkschool

3. ANNO 2020

De stand van zaken

Besturen en schoolleiders in Breda werken samen. Ze zijn bestuurlijke partners. Hierdoor kunnen scholen zich beter focussen op onderwijs. Doordat we goede scholen met een eigen profilering hebben, wordt geld niet dubbel uitgegeven. Scholen kunnen op deze manier efficiënt en effectief werken zodat we binnen de budgetten blijven.

Verder zijn alle scholen voor nu passend gehuisvest. Wel vragen ze nu om nog flexibelere gebruiksmogelijkheden. De scholen hebben ook zelf hun steentje bijgedragen: naast de gemeentelijke financiële inbreng hebben de schoolbesturen een forse cofinanciering gedaan voor de realisatie van de plannen in de afgelopen tien jaar. Dit zegt veel over hun betrokkenheid.

De structuur van onze samenwerking is goed en deze willen we vasthouden in de nieuwe planperiode. Gemaakte financieringsafspraken zijn verduidelijkt. Building Breda en de gemeente voldoen aan de verplichtingen zoals die zijn gesteld in het protocol financiële verantwoording en er is een monitoringssysteem. We gaan unaniem als partners met veel positieve energie verder met het samenwerken aan een vooruitstrevende onderwijsstad voor al onze leerlingen.

'Breda is een bruisende onderwijsstad waar voor ieder iets te kiezen valt.'

Cees van Steen, onderwijsdirecteur Curio scala

'Inzet van vernieuwende onderwijsconcepten moet iedereen een kans bieden, een perspectief.'

Uit de kaderbrief 2020 van het gemeentebestuur van Breda

4. BUILDING BREDa - DE VOLGENDE STAP

Breda Onderwijsstad

Breda loopt voorop als onderwijsstad. Daar mag iedereen trots op zijn. Goed onderwijs is cruciaal voor een goed vestigingsklimaat voor nieuwe bewoners en bedrijven. Heel Breda heeft er profijt van. Om ook in de toekomst te kunnen inspelen op de ontwikkelingen in het onderwijs, moeten we samen een volgende, extra stap zetten.

Innoveren en investeren

Het is onze opdracht in te blijven spelen op wat leerlingen nodig hebben, aan te sluiten bij nieuwe onderwijskundige inzichten en ons voor te bereiden op een veranderende samenleving en arbeidsmarkt. Dit vraagt een gemeenschappelijke ambitie om ook de komende tien jaar te blijven innoveren en investeren. Daar is een vertaling naar schoolgebouwen voor nodig. Building Breda, de scholen en de gemeente Breda kunnen er samen voor zorgen dat de huisvesting van onze scholen past bij wat Breda nodig heeft. Het startpunt blijft de visie van de scholen zowel individueel als collectief. Onze gezamenlijke pijlers zijn:

- Efficiëntie: dit levert schaalvoordelen op.
- Effectiviteit: scholen kunnen doeltreffend werken.
- Flexibiliteit: scholen kunnen snel inspelen op veranderingen.

'Gezien de voorgenomen veranderingen in het aanbod van ons onderwijs, is er behoefte aan kleinere werkruimtes voor groepswork, zelfstudie en begeleiding.'

Pieter Breuer, rector Stedelijk Gymnasium

'Om ons succes vast te houden en mee te gaan met de toekomst is maatwerk voor leerlingen en personeel en blijven innoveren essentieel.'

Raymond van Velthoven, rector Newman College

De visies van alle Bredase scholen zijn te vinden in de bijlage.

'Het Mencia-onderwijs is volop in ontwikkeling, waarbij aan het schoolgebouw andere eisen gesteld worden dan voorheen. We zien een toenemende variatie aan werkvormen, aan begeleidingsvormen, aan klassikale en meer individuele opdrachten.

Jan Hadders, rector Mencia de Mendoza

'Breda heeft ook oog voor leerlingen in een achterstandsituatie en wil zich profileren als stad waarin er gelijkheid in onderwijs is voor alle kinderen.'

Wendy van Es-van Haperen, onderwijsmanager Curio de rotonde

'Onze toekomstige en zeer gewenste nieuwbouw maakt van Tessenderlandt een school voor modern beroepsonderwijs waar de praktijk op nummer 1 staat.'

Johan Baselmans, directeur Tessenderlandt

'De gebouwen voor het voortgezet onderwijs verdienen in de komende periode aandacht op het gebied van techniekonderwijs, gepersonaliseerd (digitaal) leren en duurzaamheid.'

Uit de kaderbrief 2020 van het gemeentebestuur van Breda

5. DRIE KERNAMBITIES

Naast het afbetalen en het in stand houden van alles wat al is waargemaakt hebben we de komende periode drie kernambities:

1. ONDERWIJSFUNCTIONALITEIT OPTIMALISEREN

Schoolgebouwen worden ingericht op modern onderwijskundig inzicht. Maatschappelijke ontwikkelingen, kenmerken van (het leren van) jongeren en behoeftes vanuit de arbeidsmarkt zullen meer aandacht vragen voor onder meer ICT en gepersonaliseerd leren. Denk aan instructieruimtes, stilteruimtes, aanpassingen van de routing binnen school, inloopruimtes en toegankelijkheid. Een gebouw dat past bij de behoeftes van leerlingen én docenten die hun talenten kunnen ontwikkelen en inzetten. De wereld verandert continu. Innovatie vraagt geen periodieke, maar continue aandacht. Daarom zal 20% van de lokalen moeten worden omgebouwd naar kleinere of grotere ruimtes met specifiek aandacht voor de logistiek. Flexibele gebouwen die maatwerk mogelijk maken zijn een must in deze tijd. Een school moet kunnen inspelen op nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Ook zullen we meer gebruik gaan maken van elkaars gebouwen en deze meer openstellen voor andere gebruikers.

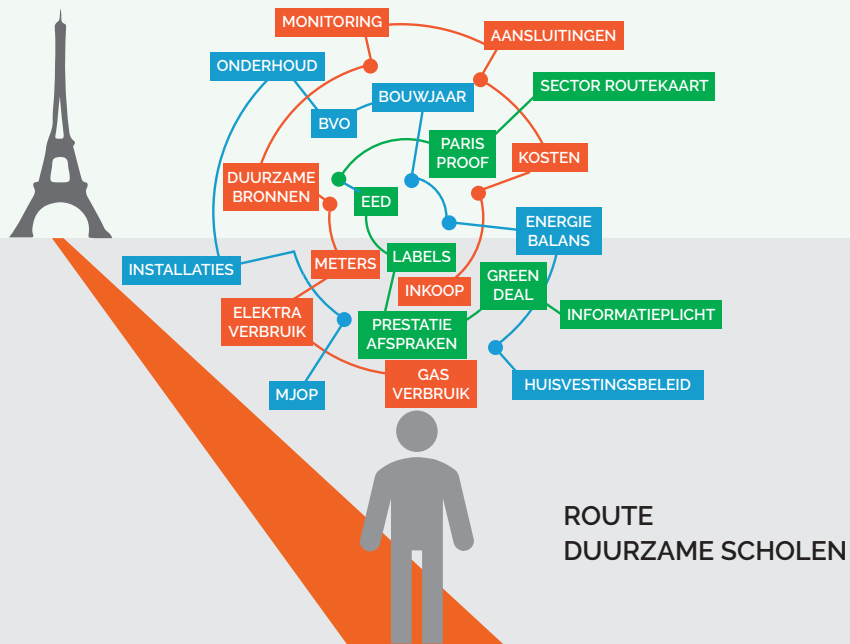
2. VMBO VITALISEREN

Het vmbo heeft landelijk een boost nodig: vakmanschap en vitale beroepen verdienen extra aandacht en faciliteiten. In Breda willen wij hierin een voorbeeldfunctie vervullen. Met het masterplan VMBO Vitaal! hebben we een aanpak die past bij deze tijd. Dit plan is gericht op het verstevigen van het vmbo en ook op de hiermee samenhangende verplichting van de overheid om mavoleerlingen vanaf 2021 een dagdeel verplicht praktijklessen aan te bieden op alle vmbo-profielen. Dit heeft gevolgen voor huisvesting. De besturen hebben besloten om hiertoe vijf praktijkcentra te realiseren. Praktijkcentra waar alle mavoleerlingen gedurende één dag per week naartoe komen om praktijklessen te volgen, maar die ook voor andere leerlingen, inclusief leerlingen van het basisonderwijs om de kennismaking met het vmbo te intensiveren, mogelijk te maken. Onderzoek en uitwerking van het masterplan moet aangeven hoe en waar deze centra gerealiseerd kunnen worden. Naast mavoleerlingen bekwamen in praktische vakken, worden de toekomstige praktijkcentra ook met perspectief voor overige vo-

leerlingen ingericht. vmbo-gebouwen gaan we up-to-date houden en waar nodig vernieuwen. Met name Tesseland heeft behoefte aan nieuwe huisvesting. Het huidige pand dateert van 1962, is te groot, niet geschikt om te voldoen aan de toekomstige eisen van eigentijds vmbo-onderwijs en kan niet duurzaam gemaakt worden. De planning is om in 2024 hiervoor nieuwbouw te realiseren. . .

3. VASTGOED VERDUURZAMEN

De komende tien jaar zullen voor alle avo-scholen investeringen worden gedaan in de verdere verduurzaming van de gebouwen. Het merendeel van de vmbo-gebouwen is ver op niveau. Deze investeringen vloeien voort uit de verplichtingen van de wet milieubeheer en informatieplicht energiebesparing en zijn ook gebaseerd op de klimaatambities van de gemeente Breda. In de periode 2020-2029 voeren de scholen gezamenlijk een investering van 1,2 miljoen euro aan duurzaamheidsmaatregelen uit. Zonnecentrales hebben we al. Denk verder aan energiebeheersing, isolatie, warmtepompen en led. We timmeren aan de weg om 'Paris Proof' te zijn! Dat betekent in 2030 49% minder CO2 uitstoot ten opzichte van 1990 en in 2050 95% minder.

6. WAT HEBBEN WE NODIG OM ONZE AMBITIES WAAR TE MAKEN?

Samen, als coöperatie, kunnen wij onze doelen bereiken. Geholpen door extra ondersteuning van de gemeente Breda, slim financieren met onze financiers en onze eigen businesscase.

Onze ambities financieel vertaald

Naast het 'afbetalen' en in stand houden van alles wat de afgelopen tien jaar is waargemaakt, maar ook het uitvoeren van onderhoud voor de schoolbesturen, hebben we dus drie ambities: de onderwijsfunctionaliteit optimaliseren, het vmbo vitaliseren en het vastgoed verduurzamen.

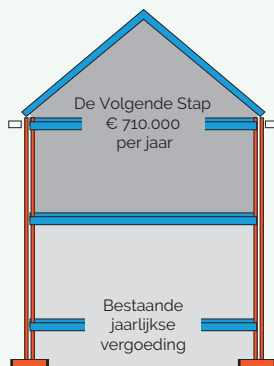
Om de volgende stap te kunnen maken, zodat we over tien jaar opnieuw trots kunnen zijn, hebben we naast de bestaande afspraken voor het exploiteren van de avo- en vmbo-schoolgebouwen, extra ondersteuning van de gemeente Breda nodig. Met een extra impuls kunnen we:

- alle vo-scholen aanpassen aan de eisen van deze tijd en blijvend moderniseren
- het vmbo nog beter profileren. Juist nu het belang van goed beroepsonderwijs in onze (lokale) maatschappij zo voelbaar is
- onze verduurzamingsambities veiligstellen met dank aan gemeentegaranties
- projecten initiëren die de scholen aanvullen met cofinanciering en specifieke projectgelden inzetten (zoals Sterk Techniekonderwijs)

Het Strategisch Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs (investeringen, onderhoud en duurzaamheid) vraagt voor de periode 2020-2029 een totaalbedrag van 42,6 miljoen euro.

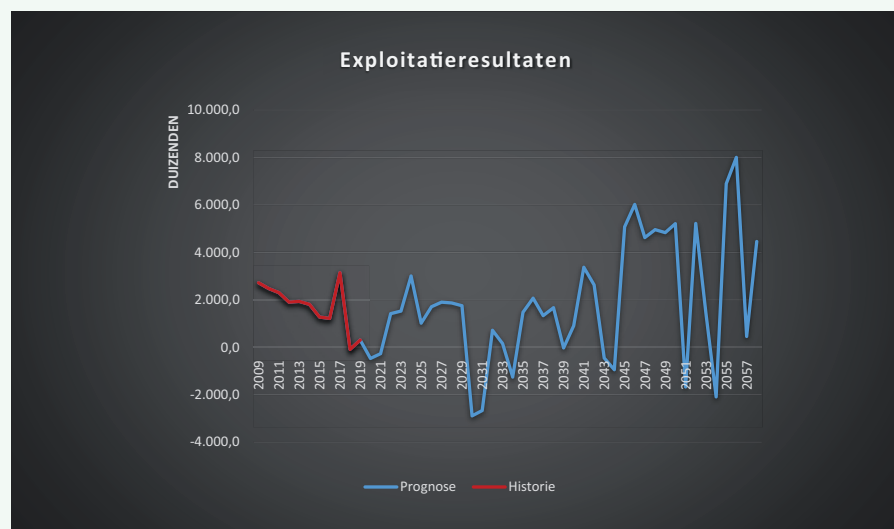
7. ONDERSTEUNINGSVRAAG

Op basis van de huidige businesscase klinkt de vraag aan de gemeente Breda om een nieuwe jaarlijkse vergoeding af te spreken om de investeringen voor de komende tien jaar te dekken. Om de investeringen, voortkomend uit de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting waarvoor de gemeente een verantwoordelijkheid draagt, mogelijk te maken, is vanaf 2020 een structurele verhoging van de jaarlijkse vergoeding nodig met een bijdrage van € 710.000 per jaar.

Businesscase

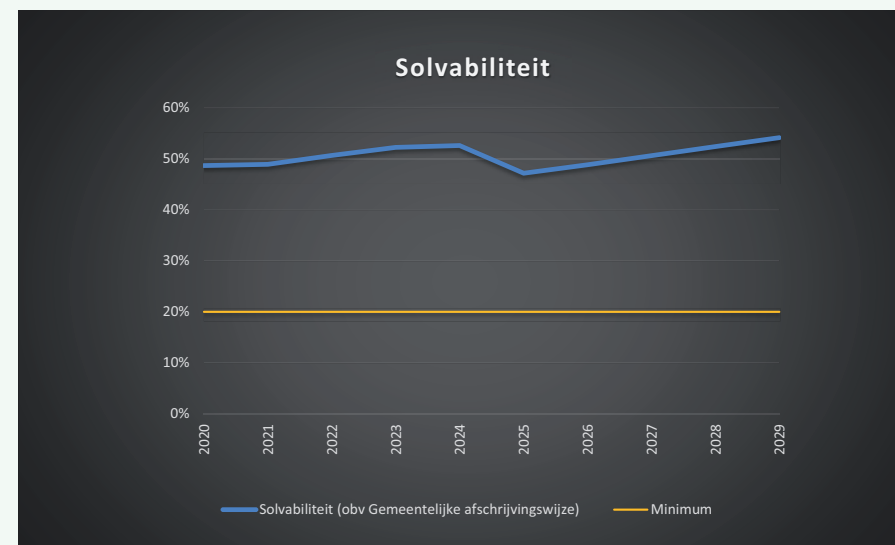
Om onze prioriteiten, in de geest van onze missie en visie, uit te kunnen voeren, zijn in de businesscase voor de komende tien jaar alle investeringen opgenomen. De businesscase geeft het totaalbeeld van de financiële huishouding van Building Breda voor de periode 2020-2029 met een doorkijk naar de komende 30 jaar. Het laat de totale instandhoudingskosten van al het vastgoed voor de komende 40 jaar zien. De financiële consequenties van ons handelen in de vorige en komende periode zijn zo ook op de lange termijn inzichtelijk.

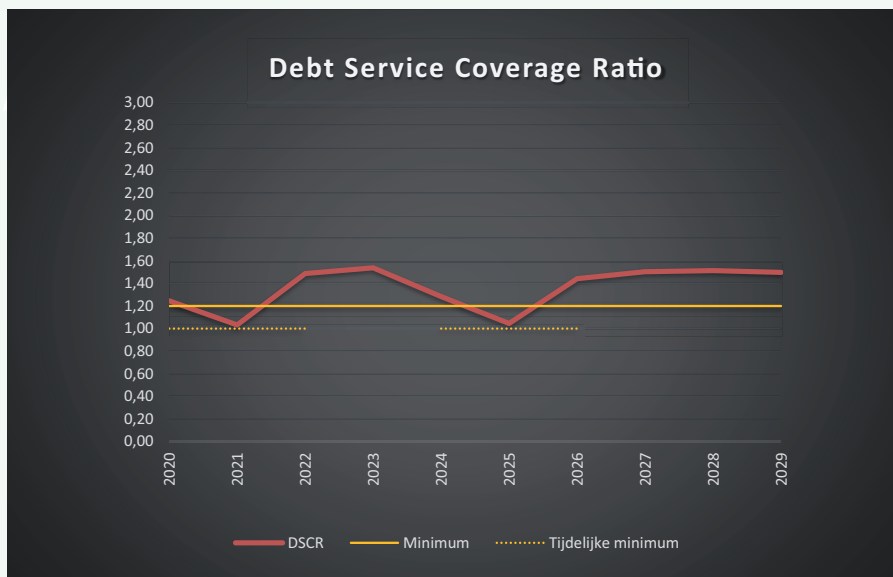
Stuurkader

Voor ons, maar ook voor de gemeente Breda en onze financiers zijn Solvabiliteit, Debt Service Coverage Ratio (DSCR) en Loan to Value (LTV) belangrijke ratio's.

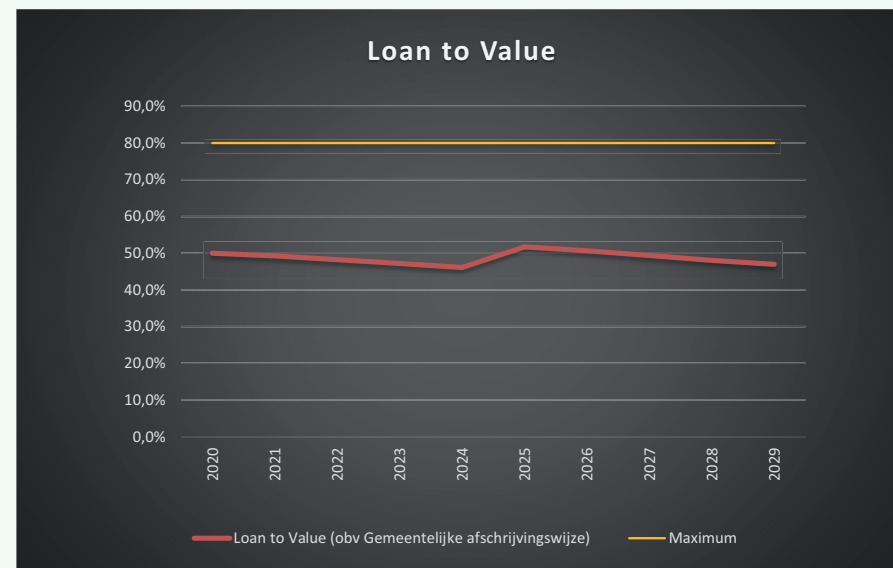
De solvabiliteit drukt de mate uit waarin wij tijdelijke tegenvallers kunnen opvangen. Daarom is een ondergrens nuttig. De markt vereist een behoorlijk weerstandsvermogen waarbij 20% of meer gebruikelijk is.

Een DSCR van 1,2 wordt vaak gezien als ondergrens: wij kunnen aan de betalingsverplichtingen jegens onze financiers voldoen zonder dat een eventuele tegenvaller dit in gevaar brengt. Financiers kunnen, voor een periode die te overzien is, een score tussen de 1,0 en 1,2 toestaan.

De 'Loan to Value' (Ltv) is de indicatie of de leensom kan worden terugbetaald uit de (executie)verkoop van de gebouwen. Zolang onze Ltv onder de 80% is, kan de waarde van vastgoed behoorlijk dalen zonder dat daarmee eindaflossingen van financieringen in gevaar komen.

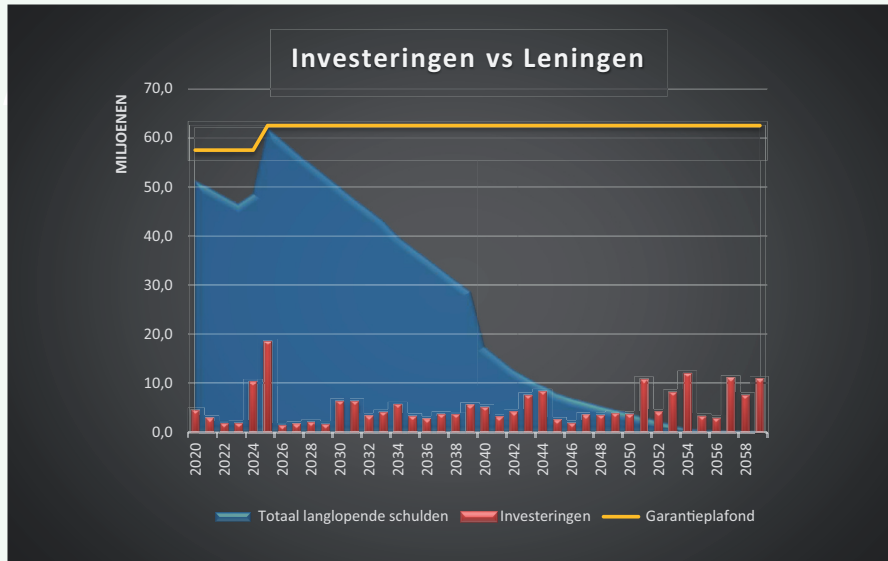

Zoals uit deze grafieken blijkt, ontwikkelen onze ratio's de komende tien jaar gedurende de realisatie van onze ambities over het algemeen nog altijd goed. In een meerjarig perspectief komt een enkele ratio tijdelijk onder de norm. Het gaat hier om incidentele afwijkingen van de norm.

Slim financieren

Sommige van onze ambities kunnen wij cofinancieren of zelfs financieel neutraal doen. Bij het verduurzamen van onze gebouwen is dit op bepaalde vlakken het geval. Het verduurzamen geschiedt conform wat wettelijk is vastgelegd in het bouwbesluit en de uitgaven worden financieel mede mogelijk gemaakt door het geld dat wordt bespaard op energiekosten.

Maar net zoals de afgelopen tien jaar, moeten wij ook in deze komende periode van investeringen een beroep doen op de kapitaalmarkt. Lenen gaat hand in hand met garantieverstrekking vanuit de gemeente Breda.

We merken uitdrukkelijk op dat onze duurzaamheidsambities zich verhouden tot hetgeen in het bouwbesluit wordt voorgeschreven. Mocht het Rijk de komende jaren andere of hogere klimaatdoelen voorschrijven, dan juichen wij dit toe, mits het Rijk ons dan ook de (financiële) ruimte geeft om deze doelen te behalen.

Dankzij het werken vanuit - en trouw blijven aan de grondslagen van - onze businesscase, blijvend combineren van geldstromen, het benutten van mogelijkheden om (extern) te financieren en de mogelijkheid tot gemeentelijke garantstelling, zijn we ook financieel in staat om onze ambities waar te maken!

8. VERANTWOORDEN EN SAMEN MONITOREN

De afgelopen tien jaar konden succesvol verlopen mede door de resultaten continu te monitoren. De komende tien jaar zetten wij dit voort.

- *We doen een periodieke check naar doelmatigheid en resultaten binnen de financiële kaders*
- *We evalueren vierjaarlijks met de gemeente en leggen jaarlijks financiële verantwoording af*
- *Maandelijks is er contact en afstemming over de voortgang en specifieke dossiers met de accounthouder Onderwijs van de gemeente Breda*
- *Eventuele onder- of overschotten nemen we mee in de businesscase en de afspraken voor de volgende periode.*

9. TOT SLOT

Breda heeft een succesformule op het gebied van onderwijshuisvesting. De wettelijke zorgplicht ligt bij de gemeente. Met het concept Building Breda maken gemeente en scholen samen veel meer mogelijk. De onderwijshuisvesting is op orde. Er ligt een goed plan voor de onderdelen die extra aandacht nodig de komende tien jaar. Wij zijn klaar voor de toekomst. Om ook de komende periode flexibel te kunnen zijn zal er een tandje bij moeten. Met juist die extra steun van de gemeente Breda zullen leerlingen, docenten en werkgevers de komende tien jaar nog beter kunnen excelleren.

Alles voor:

'Breda als duurzame onderwijsstad'

'Breda met lef en liefde voor leren'

'Breda brengt het samen onder één dak'

10. BIJLAGEN

BIJLAGE: OVERZICHT INVULLING ZORGPLICHT

	Bestuur	School	VO met			Opmerking	
			VO	MAVO TL	VMBO		
domein / regie Building Breda } Zorgplicht Gemeente Breda - Schoolbestuur vastgoedopgave } domein / regie Curio	SKVOB	OLV	x			ISB - nursery, primary and secondary	
		MdM/ISB	x				
		Markenhage		x			
		Newman		x			
	SKVOB	Sted. Gymnasium	x			Onderzoek naar overdracht van onderwijs- verantwoordelijkheid (Curio - SKVOB)	
		Gr. Engelbrecht		x			
		Tesseract			x		Zorgplicht huisvesting wordt overgedragen (Curio -> Building Breda)
		Christ. /Kompas			x		
	de Nassau	dIR	x				
		PK		x			
	Curio	Rotonde			x		
		Praktijkschool			x		
Prins./vCooth				x			
Scala				x			

* het voortgezet speciaal onderwijs is ondergebracht qua zorgplicht huisvesting BreedSaam en qua onderwijsverantwoordelijkheid bij de schoolbesturen

BIJLAGE: VISIES VAN BREDASE VO-SCHOLEN

De Campus; het Michaël College, Markenhage en het Orion Lyceum

Aan de Emerweg in Breda West staat een unieke onderwijscampus. Op deze campus werken drie unieke scholen met elkaar samen: het **Michaël College** (vrijeschool), **Markenhage** (Dalton) en het Orion Lyceum (PLEION) vormen samen een kleurrijk palet in het Bredase aanbod voor voortgezet onderwijs.

De Campusscholen vormen een leerplaats voor het leven waar kwalitatief hoogstand en uitdagend algemeen vormend onderwijs wordt verzorgd voor leerlingen van alle gezindten uit Breda en omgeving. De scholen hebben elk een duidelijke en onderscheiden onderwijskundige identiteit die voor de leerlingen en ouders gedurende de gehele schoolloopbaan herkenbaar is.

Op de Campus heerst een cultuur van voortdurende verbetering en vernieuwing. Dit geldt voor de onderwijspraktijk, manieren van samenwerken en vormen van organiseren. De Campus betreft hierbij en inspireert hiermee leerlingen, ouders, medewerkers en anderen uit het onderwijsveld. Op de Campus

is diversiteit een kracht: verschillen in achtergrond, opvattingen en kwaliteiten worden gerespecteerd en benut. Dit geldt voor leerlingen en medewerkers. Op de Campus staan maatwerk en flexibiliteit hoog in het vaandel waarbij zij aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen.

Op de Campus staan de deuren en ramen wagenwijd open naar de wereld om haar heen. Niet als doel, maar als middel om de ontwikkeling van toekomstige generaties nog beter te ondersteunen. De Campus wordt omringd door 'de vrienden van Campus'. Deze vertegenwoordigers van het maatschappelijk veld dragen concreet bij aan de realisatie van de ambities van de campusscholen o.a. door expertise in te brengen, materieel te faciliteren en op te treden als critical friend.

De Campus opent ook letterlijk haar deuren voor samenwerking met de buurt. Het campustheater biedt ruimte aan 200 bezoekers. Het theater staat niet alleen ter beschikking voor onderwijs en producties van leerlingen, maar ook voor producties die in samenwerking met de Nieuwe Veste worden geprogrammeerd.

Huisvestingsthema's voor de komende jaren zijn o.a. verduurzaming van gebouw en de directe omgeving en flexibilisering van de onderwijsruimtes.

De Nassau

De Nassau is een bestuurlijk zelfstandige school met twee locaties. Op de locatie aan de De la Reijweg vindt het onderwijs plaats voor onze leerlingen van de afdelingen (t)vwo en havo. Voor onze leerlingen van de mavo-afdeling is de locatie aan de Paul Krügerlaan de thuisbasis.

Onze school kenmerkt zich door sfeervol en succesvol onderwijs. Leerlingen en collega's voelen zich thuis op school en kunnen hun talenten ontwikkelen. Wij bereiden jonge mensen dagelijks voor op de veranderende wereld van morgen. Op leven, leren en werken in Nederland, Europa en daarbuiten. Het onderwijs op onze school is actueel, relevant en verhoudt zich sterk tot toekomstgerichte ontwikkelingen.

De Nassau verhoudt zich sterk tot de toekomst en brengt leerlingen en collega's sterk naar de toekomst. Dit motiveert ons dagelijks bij het vormgeven van onze school. Hierbij staan vijf principes centraal die concreet betekenis krijgen binnen ons onderwijs en onze organisatie. De Nassau is...

...voorstrevend

Onze school loopt voorop in Breda en omgeving met de digitalisering van het onderwijs. Door de inzet van nieuwe techniek en didactiek bieden we gedifferentieerd en gepersonaliseerd onderwijs. We hebben een unieke positie met ons onderwijsconcept van De Nassau Academie, dat afdelingsspecifiek wordt vormgegeven. We dagen onze leerlingen meer dan gemiddeld uit altijd over te gaan en samen met leeftijdsgenoten de eindstreep te halen. Binnen het Onderwijskundig Beraad gaan collega's in gesprek over moderne toepassingen in techniek en didactiek om toekomstgericht onderwijs te kunnen realiseren.

...vormend

Een school is geen toetsmachine of leerfabriek. Het is een gemeenschap van mensen. Vanuit onze identiteit staan waarden en normen in ons onderwijs centraal. We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van jongeren die als kinderen binnenkomen en als jongvolwassenen de school verlaten. Het onderwijs houdt niet op bij de muren van het klaslokaal en de school, maar is actueel en sluit aan bij ontwikkelingen in de stad, het land en de wereld. De globaliserende wereld heeft een plek in leerlijnen en de school staat midden in deze wereld. Tevens is er aandacht voor mensen die kwetsbaar zijn en hulp nodig hebben, door het centraal stellen van een goed doel dat leerlingen en collega's aandragen en wordt gekozen door de leerlingen. In de leerhuizen wordt voor en door collega's gereflecteerd op de traditie waaruit onze school voortkomt. Elke morgen begint de les met een filmpje als inspirerende dagopening. Met behulp van de dagopeningen worden de actualiteit en momenten van levensbeschouwelijke bezinning met de leerlingen besproken.

...verbindend

Aandacht verbindt. Aandacht voor elkaar en de wereld om ons heen. De leerling staat centraal en elke leerling is in beeld. Ons onderwijs wordt gekenmerkt door een goede sfeer, tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en collega's. De school legt verbindingen met (vervolg)opleidingen en andere instituties in de stad en daarbuiten. Binnen De Nassau Academie halen we gastdocenten en sprekers van buiten naar binnen voor minors en academieavonden. Door de internationale dimensie zijn leerlingen en collega's verbonden met de wereld om ons heen. Belangrijke momenten binnen de christelijke traditie vieren we samen in ons auditorium. Op school en daarbuiten zijn culturele en sportieve activiteiten voor leerlingen en collega's, zo treffen we elkaar ook op andere momenten en manieren dan binnen de schoolpraktijk van alledag.

...verrijkend

We bieden onze leerlingen meer dan een regulier onderwijsprogramma. Elke afdeling heeft een verrijkende leerlijn. Binnen deze leerlijn staan interdisciplinariteit en keuzemogelijkheden centraal. We bieden leerlingen een rijk aanbod van minors, lezingen, projecten, excursies, reizen, expertmeetings en mogelijkheden bij vervolgopleidingen. Voor collega's is er het Onderwijskundig Beraad, zijn er lezingen en leerhuizen, worden scholingen gestimuleerd en zijn er intervisiemogelijkheden.

...versterkend

We dagen elke leerling uit op het hoogste niveau het beste uit zichzelf te halen. We monitoren en begeleiden onze leerlingen intensief. Dankzij moderne techniek en didactiek bieden we onze leerlingen hulp op maat binnen de reguliere lessen en daarbuiten. We werken meer dan gemiddeld aan het vergroten van motivatie en het versterken van vaardigheden. Voor collega's staan talentontwikkeling en maatwerk eveneens centraal. De direct leidinggevende is er voor de collega en er zijn coaches en vertrouwenspersonen waarmee (nieuwe) collega's ervaringen delen en casuïstiek bespreken.

Sterk naar de toekomst

De Nassau wil zich permanent sterk verhouden tot de toekomst. Dit vraagt om een continue analyse van maatschappelijke ontwikkelingen, een goede verbinding met de wereld buiten de school en een adequate vertaling naar ons onderwijs. Zowel het vormgeven van dit proces, als de uitkomsten voor de lespraktijk zijn uitdagend voor leerlingen en collega's. Collega's op De Nassau halen energie uit dit proces en leveren een actieve bijdrage aan onderwijsontwikkeling. Bij deze toekomstgerichte onderwijsontwikkeling staat het belang, de inbreng en het eigenaarschap van de leerling op de eerste plaats.

De vijf principes van De Nassau sturen ons dagelijks handelen en geven richting aan ons beleid. Maatschappelijke veranderingen en nieuwe inzichten vertalen wij op adequate wijze naar actueel onderwijs. De waarden die uit onze traditie voortkomen geven wij eveneens op hedendaagse wijze vorm. Dit realiseren wij door de principes en uitgangspunten uit het schoolplan per schooljaar te vertalen naar actieplannen. Zo brengen wij leerlingen en collega's altijd sterk naar de toekomst.

De toekomst van de fysieke leeromgeving

Onderwijs op De Nassau wordt gekenmerkt door aandacht en begeleiding, digitalisering en De Nassau Academie. Leerlingen en collega's werken hierdoor samen aan actueel en relevant onderwijs op maat. Deze karakteristieken van De Nassau bouwen we in de komende jaren nog verder uit. Dit vraagt iets van de fysieke omgeving. Ruimtes om zelfstandig of in groepsverband te werken, plekken waar coachgesprekken kunnen plaatsvinden en lokalen waar onderwijs aan grotere groepen gegeven kan worden. De verregaande digitalisering vraagt om een infrastructuur die up-to-date is en om toepassingen die aansluiten bij hedendaagse en toekomstige ontwikkelingen. Op beide locaties wordt een

MediaLab ingericht waar digitalisering en mediawijsheid samenkomen. De nieuwe stappen binnen De Nassau Academie zorgen voor nog meer keuzemogelijkheden voor leerlingen en intensievere samenwerking met andere partijen binnen en buiten Breda. Deze ambities hebben ook gevolgen voor de gebouwen. Naast de Nassau Academieavonden in het auditorium, zijn er andere – flexibel inzetbare – ruimtes nodig waar de samenwerking vorm en inhoud kan krijgen. De Nassau staat met beide benen midden in de Bredase samenleving en wil als kennisinstituut ook iets betekenen voor de bewoners van de gemeente. De huisvesting, de inrichting van de fysieke omgeving en de toegankelijkheid hiervan zullen in alle opzichten toegerust moeten zijn om deze ambities nu en in de toekomst waar te maken.

Graaf Engelbrecht

Plezier in leren en sterke karakters ontwikkelen

In een veranderende maatschappij waar inspelen op nieuwe situaties en ontwikkelingen eerder regel dan uitzondering is, richten we ons onderwijs zodanig in dat leerlingen leren om met plezier zich te ontwikkelen tot kritische denkers, creatieve verbinders en sterke karakters die goed samenwerken en samen leven. We zijn ervan overtuigd dat we in een veilige en inspirerende werkomgeving met een uitdagend onderwijsprogramma onze leerlingen stimuleren om regie en eigenaarschap te nemen in hun eigen leerproces. Vanuit onze opdracht als openbare school leggen we een verbinding met de maatschappij en laten we onze leerlingen uit onze opleidingen (mavo, havo en atheneum) en uit een inspirerende mix van culturele achtergronden samen optrekken vanuit de kernwaarde *'Iedereen welkom'*.

De veilige en betrokken omgang met elkaar biedt onze leerlingen en medewerkers het vertrouwen en de persoonlijke aandacht die aan de basis ligt van leren met plezier. We leren onze leerlingen de attitudes en waarden die nodig zijn om respectvol met anderen en hun omgeving om te gaan. Het schoolgebouw dient hiervoor een moderne en inspirerende ontmoetingsplek te zijn met flexibele mogelijkheden: grotere lokalen en ruimten die eenvoudig in kleinere studie- en gespreksruimten verdeeld kunnen worden. Een uitstekende functionerende ICT-omgeving is hiervoor onontbeerlijk.

Om een uitdagend onderwijsprogramma te kunnen bieden, organiseren we naast de uitgebreide sportmogelijkheden en maatschappelijke stage, nieuwe gestructureerde vormen van buitenschools leren. Onze leerlingen leren om na te denken over wie ze zijn, wat ze willen, wat ze kunnen en we coachen hen in de wijze waarop ze dat kunnen bereiken. Dat verwoorden we in ons motto *'Sterke karakters ontwikkelen'*.

Om dit te realiseren verankeren we de ontwikkelingen van afgelopen jaren en leggen we de focus in ons dagelijks handelen de komende vier jaar op:

Plezier in leren

Samenhang en variatie in leeromgeving, Effectieve en leerdoelgerichte lessen Toets- en curriculumontwikkeling die leerlingen in staat stelt regie en eigenaarschap te nemen.

Sterke karakters ontwikkelen

Ervaringsleren, (Loopbaanleren), Mediawijsheid en Creativiteit

Onze focus voor de komende vier jaar vraagt om personeelsbeleid dat recht doet aan te ontwikkelen docentprofielen en taakbeleid dat aansluit bij de ontwikkeling en inrichting van het onderwijs.

De Internationale Campus

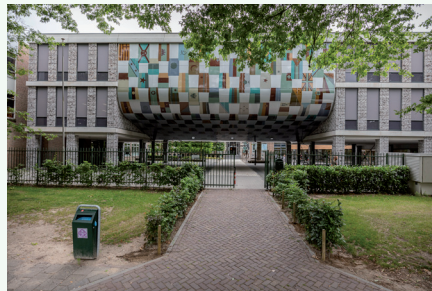
Mencia de Mendoza Lyceum en International School Breda

In januari 2014 hebben Mencia de Mendoza en de Internationale School Breda (ISB) besloten om samen een bouwtraject starten. Dit traject moest leiden tot permanente huisvesting voor de ISB en uitbreiding/ verbouw van het gebouw van Mencia de Mendoza Lyceum. Met medewerking van Breedzaam en een forse financiële bijdrage van de provincie Noord-Brabant is met het bouwbudget dat door Building Breda voor Mencia de Mendoza Lyceum was vastgesteld, *De Internationale Campus* gerealiseerd. De Internationale Campus is op 12 april 2019 officieel geopend.

Ambities:

- De Internationale Campus wil verdere initiatieven ontplooiën om de inhoudelijke samenwerking tussen Mencia en ISB nader vorm te geven.
- De Internationale Campus wil contacten tussen de scholen en het (internationale) bedrijfsleven en maatschappelijk veld verder uitbouwen.
- Meer dan nu het geval is, wil de Internationale Campus de ontmoeting tussen Nederlandse leerlingen en internationale leerlingen bevorderen. Dit vraagt om (een) ontmoetingsruimte(n) die op verschillende manieren kan (kunnen) worden benut.

Mencia de Mendoza Lyceum

Mencia de Mendoza is sinds ruim 65 jaar een school van naam in Breda en omstreken. De keuze voor een profiel van internationalisering en het aanbod van TTO (tweetalig onderwijs) naast regulier mavo-, havo-, atheneum- en gymnasiumonderwijs levert een stabiele aanmelding van nieuwe leerlingen op.

Mencia is Global Citizen School. Het is ook op basis van haar profilering geweest, dat Mencia de Mendoza haar bijdrage leverde aan de ontwikkeling van de ISB. De nabijheid van de ISB kan voor de internationale oriëntatie van Mencia een enorme meerwaarde betekenen.

Het onderwijs is volop in ontwikkeling. De maatschappij verandert, leerlingen veranderen en het onderwijs moet daarop inspelen. Er zijn nieuwe wetenschappelijke inzichten in het leren van leerlingen. Er is meer behoefte aan flexibilisering, aan maatwerk. Ouders en maatschappij vragen om een explicieter zicht op de persoonlijke groei van leerlingen. Ook het Bredase stadsbestuur wil met de scholen voor voortgezet onderwijs meer de nadruk leggen op burgerschap en maatschappelijke betrokkenheid. Mencia de Mendoza zoekt in toenemende mate direct contact met de maatschappij en met externe partners, onder andere om het onderwijs rijker aan context te maken. Al deze ontwikkelingen stellen bijzondere eisen aan ons schoolgebouw en aan het gebruik ervan.

Ambities:

- De oudere gebouwdelen van Mencia de Mendoza Lyceum dienen verder verduurzaamd te worden. De oudere gymzalen voldoen niet aan de eisen die aan het huidige bewegingsonderwijs gesteld worden.
- Mencia de Mendoza schrijft een nieuw schoolplan, waarin differentiatie en flexibilisering een belangrijke rol spelen. Het schoolgebouw zal in de komende jaren ruimte moeten bieden aan een grotere variëteit aan werkvormen, groepsgrootten en onderwijsactiviteiten.
- Voor het onderwijs en voor (internationale) contacten is een goed functionerende ICT-omgeving essentieel.

International School Breda

De Internationale School Breda is booming. De school groeit snel en de prognose voor toekomstige leerlingenaantallen is uitstekend. De school heeft zich in korte tijd een vaste plek veroverd in het Bredaas palet van onderwijsvoorzieningen. Daarnaast zijn er goede relaties opgebouwd met het (internationale) bedrijfsleven en

de plaatselijke politiek. Naar verwachting zal de ISB op 1 oktober 2020 de volledige capaciteit van het nieuwe schoolgebouw benutten. Bestuurlijk is afgesproken dat in de komende vijf jaar consolidatie en kwaliteit centraal zullen staan.

Toch kan ISB de ogen niet sluiten voor de maatschappelijke druk die ongetwijfeld zal ontstaan als gevolg van Brexit en andere internationale ontwikkelingen. Breda wil zich meer en meer profileren als internationale stad, aantrekkelijk voor het internationale bedrijfsleven. In het bestuursakkoord 2018-2022 'Lef en Liefde' noemt het College van B&W internationalisering als belangrijk onderdeel van de economische visie. 'De internationale school zien we als belangrijk onderdeel van de aantrekkelijkheid van [Breda als] internationale schakelstad.' ('Lef en Liefde', blz. 17). Het College beseft, dat de beschikbaarheid van internationaal onderwijs een voorwaarde is voor de vestiging van expats in de regio. Internationale scholen in de Randstad zijn vol en dan zal Breda een logische keuze zijn. Daarom zal een werkgroep, bestaande uit betrokkenen bij de school (directies, CvT, RvT, besturen) scenario's gaan ontwikkelen voor de komende jaren. Verdere ontwikkeling/groei van de ISB zal ook extra inzet van de Gemeente Breda vergen.

Ambities:

- Voor het onderwijs en voor internationale contacten is een goed functionerende ICT-omgeving essentieel.
- ISB gaat een aantal scenario's voor verdere groei uitwerken. Hiervoor is het nodig leegstand in scholen in de nabijheid in kaart te brengen. Ook mogelijkheden om de Internationale Campus in de directe omgeving uit te breiden dienen te worden onderzocht. Alle opties om de druk op de ISB te verlichten, verdienen aandacht. Te denken valt bijvoorbeeld aan mogelijkheden voor een hybride

school (met Mencia), waarmee in het land wordt geëxperimenteerd, of de stichting van een tweetalige basisschool, al dan niet verbonden aan de Internationale Campus. Voor die laatste optie is uiteraard ook medewerking van Breedzaam noodzakelijk.

- Speerpunt in het schoolplan van de ISB is ontwikkelen van Home Language programma's. Hiervoor zijn kleine lokalen/kantoren nodig.

Newmancollege

Van onderwijs naar leeromgeving

In het afgelopen jaar heeft de schoolleiding van het Newmancollege, in constructief overleg met ouders, leerlingen, medewerkers en externe belanghebbenden, haar missie en visie geherformuleerd.

Missie:

Het Newmancollege levert een fundamentele bijdrage aan de persoonlijke ontwikkeling van jongeren om kansrijk te kunnen functioneren in de wereld van nu en morgen.

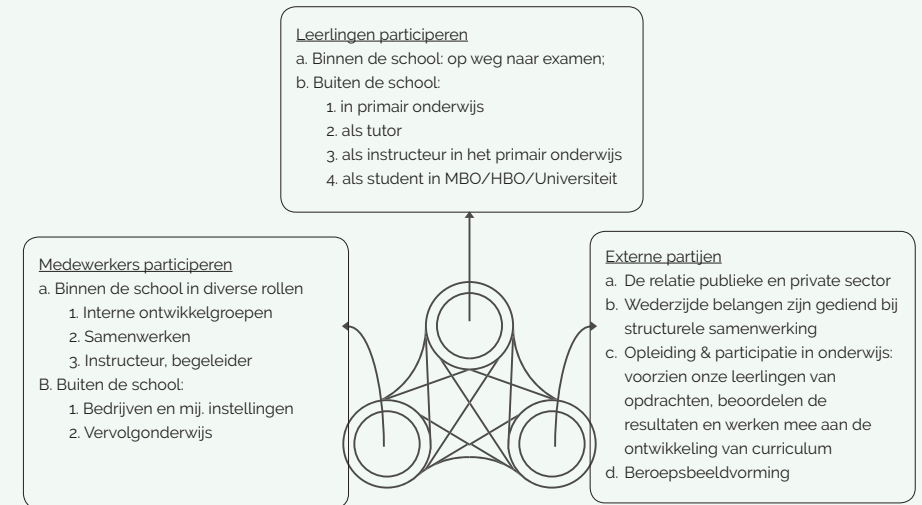
Visie

Wij dagen leerlingen uit om zich op eigen wijze optimaal te ontplooiën tot competente, wendbare en zelfbewuste jongvolwassenen.

De geformuleerde missie en visie impliceren een transitie van ons onderwijs en onze onderwijsorganisatie naar een flexibel, gevarieerd, gedifferentieerd en met de buitenwereld verbonden onderwijsaanbod. De kern ervan is dat de huidige organisatie op basis van collectiviteiten in de richting gaat van gedifferentieerde ontwikkeltrajecten voor leerlingen en medewerkers met een daarop afgestemde leeromgeving. We beschouwen daarbij het ontwikkelproces als een ontdekkingstocht naar de eigen capaciteiten en affiniteiten. Weerbaar, wendbaar, zelfbewust en competent geven aan dat ons onderwijs in sterke mate afhankelijk is van de medewerking van instellingen uit de economische en maatschappelijke context (bedrijven, maatschappelijke instellingen).

Vorbereiding op het functioneren in een complexe samenleving vereist nu eenmaal dat jongeren de gelegenheid krijgen zich krachtig te oriënteren op de samenleving en daarin ook kunnen participeren. We hebben daarvoor een beeld ontworpen waarin 'participerend onderwijs' het verbindende element is: het Newmancollege als uitvalsbasis voor ontmoetingen.

ONTMOETINGSPLAATS EEN DROOM?

Deze transitie vraagt ook om een andere, dynamische leeromgeving waarin ruimte is voor

- Individuele begeleiding en begeleiding in kleine groepen
- Hoorcolleges
- Werkgroep activiteiten
- Leerpleinen
- Overlegvoorzieningen met partners uit de economische en maatschappelijke context
- Een ruimere toegankelijkheid van het gebouw
- Een gedifferentieerde inzet van personeel (van integraal verantwoordelijk docent

naar functiedifferentiatie naar roldifferentiatie) met ondersteuning van mensen uit bedrijven en instellingen.

- Een perfect functionerende en ondersteunende ict omgeving

Het beeld kan zich alleen nog maar uitkristalliseren door in de komende jaren vorm te geven aan onderwijs dat ingekaderd is door de missie en visie. Een mooie toekomst lonkt.

Het Onze Lieve Vrouweyceum

In samenspraak met alle geledingen binnen het Onze Lieve Vrouweyceum is afgesproken dat het schooljaar 2019-2020 gebruikt zal worden om de huidige visie en missie, welke stoelt op een bijna 100-jarige onderwijstraditie, tegen het licht te houden. We gaan onze missie en visie herijken die past bij de huidige ontwikkelingen, maar tevens voortbouwt op de traditie van de school.

Hierbij gaan we uit van de vijf beloftes aan de leerling:

Ik beloof jou dat ik je een leeromgeving geef:

- die veilig en inspirerend is en waarin jij actief met lesmateriaal aan de slag gaat
- met duidelijke instructie en opdrachten waarbij rekening gehouden wordt met jouw niveau en capaciteiten
- die ruimte en uitdaging biedt zodat jij jezelf kunt ontplooien
- die helpt te verduidelijken wat jouw sterke en zwakke punten zijn en waar je groei zit
- waarin je zelf keuzes kunt maken en verantwoordelijkheid krijgt

Wij vinden het belangrijk dat iedereen de kans krijgt om het beste uit zichzelf te halen. Dat doen we door passende ondersteuning en aandacht voor elke leerling. We zoeken indien nodig voor de begeleiding de samenwerking met andere instanties. Ook wordt er van ons steeds meer verwacht waar het gaat om het inspelen op de verschillen tussen de verschillende leerlingen. Om dat te kunnen doen, bereiden we ons team daarop voor. Wij moeten nog meer die verschillen zien, duiden en vertalen

naar het onderwijs. Onderwijs dat verweven is met de maatschappij motiveert leerlingen en docenten. Daarom kiezen we ervoor om ons onderwijs contextrijker, onder andere door meer te gaan samenwerken met externe partijen, in te richten. Op dit moment wordt in een deel van de bovenbouw van de havo al in die richting gewerkt bij IBC, een vorm van 20-80-learning.

De hierboven genoemde invulling van ons onderwijs zal uiteindelijk ook eisen stellen aan de onderwijsorganisatie. Er zal een transitie komen naar een meer gevarieerd onderwijsaanbod van een school die meer verbonden is met de buitenwereld, zowel het bedrijfsleven als maatschappelijke organisaties. De differentiatie zal zowel voor de leerlingen als de medewerkers gaan gelden. Bij medewerkers zal het vooral gaan om verschillende ontwikkeltrajecten.

Deze ontwikkelingen zullen uiteindelijk ook invloed hebben op de onderwijsvoorzieningen. Er zullen mogelijk grotere lokalen gecreëerd moeten gaan worden voor vormen van colleges, maar ook kleinere ruimtes voor het werken in (kleine) werkgroepen, begeleiding van zowel individuele leerlingen als groepen. Ook het realiseren van laboratoria wordt niet uitgesloten. Dit alles ondersteund met een passende ICT-omgeving.

We realiseren ons dat met name de aanpassingen in het oude gedeelte (van 1926) van ons gebouw extra kosten met zich mee zullen brengen.

De komende jaren zal het beeld zich steeds verder scherp gesteld worden. Met ieders inzet en een passende leeromgeving zal het OLV klaar zijn voor het onderwijs van de toekomst.

Stedelijk Gymnasium Breda

In schooljaar 2017-2018 heeft een uitgebreid proces plaatsgevonden van consultatie van docenten, ouders en leerlingen en andere betrokkenen uit de omgeving van de school, om met elkaar na te denken over de koers van de school. Dat heeft in 2018 geresulteerd in een nieuw schoolplan waarin de hoofdlijnen van het beleid voor vier jaar zijn vastgelegd. Het geeft aan waar we staan, wat we willen behouden en borgen en wat de ambities zijn die we willen realiseren. Uitgangspunt voor de ambities zijn de kenmerken van het type leerling dat onze school bezoekt.

Het Stedelijk Gymnasium Breda wordt bevolkt door een bijzonder type leerling. De leerlingen zijn cognitief begaafd, nieuwsgierig en onderzoekend van aard, hebben vaak meerdere speciale talenten en een brede belangstelling. We verwachten dat onze leerlingen een betekenisvolle bijdrage gaan leveren in de samenleving, waarin ze vaak ook een vooraanstaande maatschappelijke positie zullen bekleden. Of dat nu is in de wetenschap, kunst, het bedrijfsleven, politiek of een ander maatschappelijk terrein, voor ons is het de opdracht dat wij de kaders scheppen waarbinnen iedere leerling met al zijn eigenheid ten volle tot bloei kan komen.

Vanuit deze wetenschap zijn in het schoolplan de volgende ambities geformuleerd die van belang zijn voor de inrichting van ons onderwijs en gebouw:

1. *Het leerproces van de individuele leerling staat centraal*

Ons type leerlingen vraagt om onderwijs dat op hun specifieke capaciteiten en talenten is toegesneden. Uitdagend onderwijs met oog voor de individuele verschillen is hierbij het uitgangspunt.

2. *Aan samenhang tussen vakken wordt meer aandacht gegeven*

De gymnasiale meerwaarde komt goed tot haar recht door leerlingen de samenhang te laten ontdekken tussen de verschillende vakken en de thema's.

3. *In de les wordt meer gedifferentieerd*

Veel van onze leerlingen hebben de capaciteit en/of het doorzettingsvermogen om goede resultaten te halen. Voor ons onderwijs betekent dit dat wij inspelen op deze verschillen door in de les meer te differentiëren.

4. *De culturele, maatschappelijke en persoonlijke vorming blijft essentieel*

'Bildung', als culturele, maatschappelijke en persoonlijke vorming, is een belangrijk onderdeel van ons onderwijsaanbod. We besteden bewust aandacht aan de maatschappelijke en culturele context, zowel in de les als in de vorm van projecten.

5. *Een nadrukkelijke aansluiting bij de ontwikkelingsfase van de leerling*

Wij gaan uit van de verschillende ontwikkelingsfases van leerlingen door te kiezen voor een opbouw van een intensievere begeleiding in de onderbouw, naar een steeds verder toenemende mate van zelfstandigheid in de bovenbouw.

De realisatie van deze ambities vergen aanpassingen in het schoolgebouw. Er zal in grotere groepen hoorcolleges gegeven worden en er zal sprake zijn van een toename van de begeleiding van individuele leerlingen en kleinere werkgroepen. Op dit moment zijn daarvoor onvoldoende geschikte werkruimtes. Tevens zullen de ICT-voorziening.

Curio

Curio is vanaf 1 oktober 2019 de nieuwe naam van ROC West-Brabant. Curio is de beroepsopleider van de regio en staat voor alles wat ons verbindt.

Curio scala

Curio scala profileert zich als een school waar veel aandacht is voor de uiteenlopende mogelijkheden van sport, kunst, (media)vormgeving, ICT en ondernemen. In leerjaar 1 en 2 volgen leerlingen naast het reguliere programma een oriëntatie op het aanbod in de bovenbouw.

In de bovenbouw worden binnen het profiel Dienstverlening en Producten vier verschillende leerroutes aangeboden:

- Ondernemen
- Informatie en multimediatechnieken
- Kunst en vormgeven
- Sport, dienstverlening en veiligheid

Curio scala is een school voor mavo en beroepsgerichte leerwegen met een herkenbare visie en missie en een geprofileerd aanbod dat daarbij past. Het moderne en goed geoutilleerde gebouw van Curio scala is gebouwd voor ca. 1000 leerlingen. Door daling van het aantal leerlingen naar 775 ontstond er overcapaciteit. Vanaf 2019-2020 huisvest het gebouw ook 175 studenten van de Curio mbo-opleidingen Veiligheid en Vakmanschap. Daarmee kent het gebouw momenteel weer een volledige bezetting. Vmbo en mbo van Curio wonen hier niet alleen onder hetzelfde dak, ze maken ook samen onderwijs. Het gebouw van Curio Scala valt niet onder Building Breda.

Curio prinsentuin - van cooth

Curio prinsentuin van cooth is een vmbo-school met onderwijs in drie profielen: Technologie (onder het profiel Dienstverlening en Producten), Zorg & Welzijn en Groen.

Na het samengaan in 2012 van de twee scholen prinsentuin en van cooth gebruik de eenduidige tenaamstelling

is het schoolgebouw hierop aangepast en is er een unieke combinatie van profielen en crossovers ontstaan. Deze combinatie biedt veel mogelijkheden voor dynamisch en eigentijds onderwijs. De school is volop in ontwikkeling. Het schoolgebouw heeft een capaciteit van 650 leerlingen. Op 1-10-2019 volgen er 611 leerlingen onderwijs. Door een intensief contact met het bedrijfsleven en Curio mbo-scholen wordt het curriculum door ontwikkeld. Samenwerking en afstemming met Curio mbo op het gebied van keuzevakken en in laten dalen van de niveau 2 opleidingen vormen onderdeel van dit traject.

Curio de Rotonde

Curio de Rotonde is in wettelijk opzicht een reguliere vmbo-school. Vanuit de geschiedenis (VSO LOM-school) is zij echter blijvend aandacht blijven schenken aan de kwetsbare leerlingen als zorglocatie. In de regio Breda en omgeving wordt Curio de Rotonde een 'specifieke school' genoemd. Op de school zitten alleen leerlingen,

waarvan ingeschat is door de aanleverende school dat de leerling geen succes zal hebben in het reguliere vmbo-onderwijs, maar waarvan de ondersteuningsinrichting van het Voortgezet Speciaal Onderwijs te zwaar ingeschat wordt. Bij de intake wordt daarom zorgvuldig onderzocht of Curio de Rotonde de best aangewezen vorm van onderwijs en begeleiding kan bieden. Het betreft altijd gestapelde problematiek van

een combinatie van didactische en sociaal emotionele ondersteuningsvragen van een leerling.

Curio de Ronde biedt vmbo-onderwijs in drie leerwegen: basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en theoretische leerweg. Als beroepsgericht programma wordt in de bovenbouw het profiel Dienstverlening en Producten aangeboden. Het programma biedt een brede uitstroom naar alle richtingen van het mbo. In leerjaar 4 volgen de leerlingen (een deel van) hun keuzevakken op de verschillende mbo-scholen van Curio. Het schoolgebouw is enkele jaren geleden volledig gerenoveerd en gemoderniseerd en heeft een capaciteit van 450 leerlingen. Op 1-10-2019 zitten er 397 leerlingen op school.

Curio praktijkschool

Er is veel in beweging rondom het praktijkonderwijs. Diverse beleidsontwikkelingen op landelijk niveau zijn de afgelopen periode op het praktijkonderwijs afgekomen: passend onderwijs, de entree-opleidingen en de aanscherping van taal- en rekenen in het mbo, de participatiewet, decentralisering van de jeugdzorg, enzovoorts. Deze ontwikkelingen

stellen het praktijkonderwijs voor meerdere uitdagingen. Curio praktijkschool is voortdurend in gesprek met de omgeving; zowel met partners m.b.t. de zorg en ondersteuning van leerlingen en ouders als met partners m.b.t. arbeidstoeleiding en ondersteuning om in de maatschappij te kunnen (blijven) functioneren. Daarbij streeft de school voor elke leerling een verhoging van de arbeidsmarktwaarde na. Curio praktijkschool is zo een netwerkschool, staat open voor de wereld buiten de school, gebruikt die omgeving waar nodig en zorgt dat de leerlingen in die wereld goed terecht komen. Daarbij beperkt de school zich niet alleen tot de doelgroep, zoals beschreven in de Wet op het Voortgezet Onderwijs.

Binnen het project Verbinding Arbeid en Toekomst (VAT) biedt de school trajecten aan in het kader van een Leven Lang Leren voor leerlingen Praktijkonderwijs en arbeidstraining en -bemiddeling voor jongeren die zonder startkwalificatie het mbo verlaten.

Curio praktijkschool beschikt over een modern en goed geoutilleerd schoolgebouw. Op 1-10-2019 volgen 377 leerlingen er onderwijs. Daarmee is de maximale capaciteit van het gebouw volledig benut.

Tessenderlandt en Christoffel

Het voormalige gebouw van het Vitalis College aan de Nieuw Inslag wordt momenteel gerenoveerd ten behoeve van de scholencluster Christoffel.

Onderwijskundige visie 2020-2030

Op Tessenderlandt worden zeven herkenbare vmbo-profielen aangeboden zoals deze vijf jaar geleden landelijk zijn ingevoerd. Ook op de locatie van het specifiek vmbo Christoffel, volgen leerlingen in de bovenbouw op locatie Tessenderlandt dezelfde profielen. Zij volgen de praktijklessen samen in een groep met Tessenderlandt leerlingen (efficiencyredenen én groei van specifiek vmbo naar regulier vmbo).

Tessenderlandt en Christoffel bieden vmbo-opleidingen aan op basis-, kader- en mavoniveau. Het specifiek vmbo kenmerkt zich door een intensieve zorgstructuur (ondersteuning bij leerstoornissen en gedragsproblemen) die gedurende de vierjarige vmbo-opleiding wordt afgebouwd. Immers leerlingen behalen hetzelfde diploma en vervolgen hun studieloopbaan op een vergelijkbare wijze. Daarom heeft de Onderwijsgroep Tessenderlandt een gezamenlijke visie op onderwijs. Hierbij wordt altijd beoordeeld of de onderwijsontwikkeling passend gemaakt moet worden voor de leerlingen van Christoffel.

Onderwijsvisie algemeen

1. We bieden aan leerlingen in het beroepsonderwijs de meest optimaal mogelijke ontwikkeling van hun persoonlijke talenten. Daarbij zijn kennis, vakvaardigheden en sociale vaardigheden/competenties van gelijke waarde.
2. We bieden onderwijs in een uitdagende leeromgeving die vele verbindingen heeft met de samenleving.

3. Het onderwijs is gericht op het behalen van een waardevol diploma dat aansluit bij de vervolgopleiding én op een brede sociaal maatschappelijke en culturele ontwikkeling.

Deze visie heeft de volgende uitingsvormen op de scholen Tessenderlandt en Christoffel:

- Allereerst benaderen we het beroepsonderwijs als een ketengedachte; primair onderwijs, vmbo, mbo, hoger onderwijs. De aansluitingen po-vmbo en vmbo-mbo worden momenteel versterkt in het project Sterk Techniekonderwijs.
- In de toekomst wil Tessenderlandt samen met mavo/havo/vwo-scholen een praktijkcomponent invullen. Leerlingen met een theoretisch vakkenpakket in het avo krijgen op die manier vakvaardigheden aangeboden maar er is ook aandacht voor ontwikkelen en ontwerpen. Deze keuze is uniek in Nederland.
- Van groot belang is de verwevenheid met het bedrijfsleven. Reeds jaren onderhoudt Tessenderlandt intensieve contacten (stages, meeloopdagen, examinering etc.) met bedrijven en instellingen in de regio. Deze taak willen we uitbreiden met een rol voor bedrijven in de uitvoering en facilitering van het onderwijsprogramma.
- Het project Sterk Techniek Onderwijs is voor Tessenderlandt hét voorbeeld hoe vernieuwend beroepsonderwijs in Breda er uit moet zien; kleinschalige scholen waar je in groep 7/8 al terecht kunt om kennis te maken met praktische beroepsvaardigheden, waar je een vmbo-diploma haalt en waar je in een doorgaande leerlijn voor een mbo-diploma 2/3/4 studeert in een aantal beroepsrichtingen. Door alle doelgroepen van buitenaf die gebruik maken van onze deskundigheid en de modern ingerichte vaklokalen, staat Tessenderlandt in Breda synoniem voor dé plek voor beroepsgericht leren voor kinderen vanaf 11 jaar.
- De reeds gestarte vernieuwingen in het technisch beroepsonderwijs zijn voorbeeldmatig en kunnen direct toegepast worden in andere sectoren als Zorg en Welzijn, Economie en Ondernemen en Groen.
- Theorie in dienst van de praktijk. Dat spreekt voor zich als we de vakmensen van de toekomst opleiden.
- We werken met de meest moderne middelen op het gebied van onderwijs en it. Elke leerling en docent heeft een laptop, verstrekt door school. In alle lesruimtes wordt gebruik gemaakt van digiborden. Maar we kiezen aanvullend ook voor het leren uit schoolboeken. Deze vorm van 'blended learning' is passend bij de doelgroepen.

- Talentontwikkeling, ook wel aangeduid met het begrip gepersonaliseerd leren, is vanzelfsprekend. Elk kind heeft die talenten, de school gaat op zoek en ontwikkelt het talent samen met ouders en kinderen. Dat betekent dat het vakken jaarklassensysteem wordt doorbroken en er gewerkt wordt met basislessen enerzijds en verrijking, verdieping, remediaal. Dat kan in de traditionele schoolvakken maar ook in domeinen (curriculum.nu) en praktijklessen. Kinderen kunnen op meerdere niveaus examens doen. Daarnaast creëren we tijd voor projecten (TOP, stage, burgerschap, cultuur). Voorgaande is een greep uit mogelijke keuzes die de scholen Christoffel en Tessenderlandt gaan maken.
- Ruim baan voor talentontwikkeling heeft ook consequenties voor het toetsbeleid en de overgangsregeling. We zullen de komende jaren meer inzetten op formatief toetsen en minder summatief toetsen. Zittenblijven is nu al sporadisch op Tessenderlandt. De complexe rekenkundige formules (slagboom) die we gebruiken om te bepalen of een leerling wellicht een jaar over moet doen is tegenstrijdig met het begrip talentontwikkeling.
- Bij ontwikkeling van vakbekwaamheid en voorbereiding op sociaal maatschappelijk functioneren van onze leerlingen kan het begrip duurzaamheid niet ontbreken. Invulling geven aan een toekomstige duurzame samenleving krijgt ruim aandacht in het curriculum.

BIJLAGE: VMBO VITAAL!

Voor het gehele vmbo in Breda is door de scholen en de besturen gezamenlijk een toekomstvisie uitgewerkt. Op basis van landelijke ontwikkelingen, rijksbeleid, maar ook regionaal en lokaal beleid is bepaald wat er de komende tien jaar met de vmbo-scholen moet gaan gebeuren. Dit alles is beschreven in het Masterplan VMBO-Vitaal! 2019-2030.

Een aantal maatschappelijke en economische ontwikkelingen zijn van grote invloed op het vmbo-onderwijs. De volgende ontwikkelingen zijn van invloed:

1. Landelijk en ook in Breda is er sprake van een gestage daling van het aantal beroepsgerichte vmbo-leerlingen, terwijl het totaal aantal leerlingen in het gehele VO de afgelopen tien jaar nog is gegroeid. Er is sprake van avo-isering. Door de daling is het steeds moeilijker om de vmbo-opleidingen met adequate faciliteiten overeind te houden. Het praktijkgerichte vmbo kent een toenemende instroom in hogere leerjaren, omdat leerlingen 'afstromen' van eerder gekozen mavo of havo.
2. Er is een groeiend tekort aan vakmensen, in het bijzonder in de sectoren techniek en zorg. Overheidsbeleid en gemeentelijk beleid vragen daarvoor extra maatregelen van het beroepsonderwijs. Ook de VO-raad en MBO-raad hebben de verbinding vmbo-mbo tot speerpunt benoemd.
3. Steeds meer regio's bieden ten gevolge van de gestage daling in leerlingaantallen niet meer alle profielen in de bovenbouw van het vmbo aan. Het gaat dan om de zogenaamde harde Techniek Profielen (Bouwen/Wonen/interieur, Producenten/Installeren/Energie en Mobiliteit/Transport). In Breda worden deze profielen wél aangeboden en het is ook de ambitie om deze in 2030 aan te blijven bieden. Instroom in deze profielen is van grote meerwaarde voor de arbeidsmarkt in West-Brabant.
4. De vervangingsvraag van beroepskrachten in de arbeidsmarkt is niet meer te dekken vanuit de vmbo-mbo-opgeleiden. Het aantal leerlingen is er te klein voor. Leerlingen die voor vmbo-tl (mavo) of havo kiezen zullen verleid moeten worden om vakgerichte beroepen op hun werk en denkniveau te gaan vervullen.
5. De beroepen waar het vmbo de leerlingen op voorbereidt, veranderen snel. Dat vraagt aanpassingen in de opleidingen, maar ook in de faciliteiten en het equipment waarmee de leerlingen moeten leren werken. Slim samenwerken met het bedrijfsleven en tussen onderwijsinstellingen wordt de komende jaren alleen maar belangrijker om het onderwijs toekomstbestendig te houden.

6. Onderwijsontwikkelingen gaan snel in een veranderende wereld op alle gebieden (techniek, IT, sociale- en maatschappelijke verhoudingen). De behoefte aan aanpassingen van de onderwijshuisvesting zal noodzakelijk blijven om het onderwijs up-to-date te houden en om onderwijsinnovatie ook huisvestingstechnisch te ondersteunen.
7. In de gebouwen van het vmbo is sprake van leegstand. Er is noodzakelijkerwijs een reductie van de capaciteit of een andere invulling van de aanwezige overcapaciteit noodzakelijk.

Implementatie 'Sterk Beroepsonderwijs'

Ook de overheid heeft bovenstaande ontwikkelingen gesignaleerd en daarvoor maatregelen getroffen. De ministers van onderwijs hebben in mei 2018 een beleidsbrief uitgebracht. Deze brief is begin 2019 gevolgd door een concept wetswijziging ter versterking van het beroepsonderwijs. Doorlopende leerroutes vmbo-mbo worden hierdoor mogelijk. Dit zal langs drie actielijnen gerealiseerd gaan worden:

1. *Sterker samenwerken in de regio*
Citaat beleidsbrief ministers van onderwijs: 'We willen ervoor zorgen dat in 2020 elke regio een functionerend netwerk vmbo-mbo-Arbeidsmarkt kent in die opleidingssectoren met regionale meerwaarde. Het eigenaarschap hiervan ligt bij het onderwijs. Daarom stimuleren we samen met de MBO-raad en de VO-raad dat vmbo's en mbo's in de regio onderling afspraken maken en meer gebruik maken van elkaars expertise en faciliteiten.'
2. *Structureel verankeren routes vmbo-mbo*
In 2021 biedt elke regio doorlopende routes passend bij het regionale onderwijsaanbod, waarbij leerlingen voor wie dat passend is vanuit vmbo de basis- (BB) en kaderberoepsgerichte (KB) leerwegen de mogelijkheid hebben om een mbo 2 opleiding vanuit de vertrouwde omgeving van het vmbo af te ronden. Binnen dergelijke routes zijn de vmbo-scholen en mbo-instellingen samen verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van het onderwijs. Het mbo blijft bij een doorlopende route vmbo-mbo verantwoordelijk voor de examinering en diplomering, ook als de leerling binnen de omgeving van de vmbo-school een startkwalificatie behaalt.
3. *Een nieuwe leerweg (vmbo gln tl/mavo wordt mavo met beroepsgericht vak)*
In 2021 volgen alle leerlingen op het niveau van de gemengde (gl) en theoretische leerweg (tl/mavo) ook praktijkgericht onderwijs, ongeacht hun

doorstroomwensen (naar mbo of havo). Er wordt om die reden een wetsvoorstel uitgewerkt waarin de gemengde en theoretische leerwegen van het vmbo worden samengebracht in één nieuwe leerweg.

Gewenste situatie vmbo 2030

In dit hoofdstuk wordt een beknopte beschrijving gegeven van het vmbo-onderwijs over tien jaar zoals dat wordt gezien door de bestuurders en rectoren/directeuren.

Hoofdpijnen Masterplan VMBO Vitaal!

Vmbo

- De vmbo-scholen Tessengerlandt, Curio prinsentuin van cooth en Curio scala hebben gezamenlijk ongeveer 2000 leerlingen in 2030.
- Ketenbenadering (po)-vmbo-mbo-(hbo) met in dit masterplan VMBO Vitaal! de focus op vmbo-mbo en mbo en bedrijfsleven dichterbij vmbo brengen.
- De gezamenlijke schoolbesturen zien het project Sterk Techniekonderwijs Breda, Alphen-Chaam en Baarle-Nassau als een proeftuin voor de ontwikkeling de komende jaren van het beroepsonderwijs in Breda. Door de intensieve samenwerking tussen vmbo, mbo, po, avo en bedrijfsleven is dit project niet alleen een grote uitdaging. Het is ook een mogelijkheid om gezamenlijk het techniekonderwijs van nieuwe impulsen te voorzien, de samenwerking vorm te geven in gezamenlijk onderwijsprogramma's en de verbinding po-vmbo-mbo-hbo nu eens een keer echt te realiseren. Gefaseerd zal deze aanpak ook worden ingevoerd voor de sectoren Zorg, Groen, Horeca en Toerisme en Economie. Voor meer informatie over de proeftuin Techniek, Sterk techniekonderwijs zie ook bijlage 3.
- Er komen praktijkcentra in de stad waar de sectoren Techniek, Zorg, Groen, Horeca en Toerisme en Economie zijn ondergebracht. De logische indeling gebeurt op basis van doelgroepen, verbindingen tussen sectoren (cross-overs) en leerlingstromen. In het kader van een leven lang leren zijn deze ook in de avonduren en in het weekend geopend voor speciale doelgroepen.
- In de praktijkcentra ontmoeten po, vmbo, mavo, havo, vwo, mbo, hbo en het bedrijfsleven elkaar.
- Vmbo-opleidingen worden geen 'kale' studies zonder praktijk, maar spelen een belangrijke rol van betekenis in het keuzeproces van de 12 tot 16-jarige. Waarbij de één iets eerder een keuze zal maken dan de ander en dus ook eerder aan de gekozen beroepsopleiding kan beginnen. Daarbij gebruik makend van

doorlopende beroepsprogramma's in uitstekend geoutilleerde praktijklokalen. Daarbij zijn cross-overs ook mogelijk.

- Leergemeenschappen rond werken, leren en innoveren staan centraal in de praktijkcentra voor Techniek, Zorg, Groen, Horeca en Toerisme en Economie. Voor alle opleidingen wordt gebruik gemaakt van de regionale leergemeenschappen die in de komende jaren, zoals beschreven in "beroepsonderwijs dat werkt!", ook zullen voorzien in voldoende leerkrachten.
- Mbo niveau 1 en 2 opleidingen kunnen over een aantal jaren op een vmbo school worden afgesloten, waarbij één gezamenlijk team van vmbo en mbo docenten samen met het regionale bedrijfsleven verantwoordelijk is voor één onderwijsprogramma. De praktijklessen kunnen deels (in de oriëntatiefase) gevolgd worden op de eigen school, maar zullen ook elders in de stad plaatsvinden daar waar centrale praktijkcentra worden gerealiseerd in samenwerking met mbo, bedrijfsleven en waar mogelijk ook hbo.
- Mbo niveau 3 en 4 opleidingen van de verschillende mbo-colleges kunnen gevolgd worden door mavo en havo leerlingen in een doorlopende leerroute mavo/havo-mbo-hbo. Ook hierbij biedt de nieuwe wet ter versterking van het beroepsonderwijs mogelijkheden in programmering en examinering.
- Bedrijfsleven en instellingen (bijvoorbeeld Uitvindfabriek, Bouw en Techniekcentrum Breda, Amphia Ziekenhuis, Green Chemistry Campus) participeren in het opleidingstraject.
- Vanaf 2021 volgen alle mavo, en vanaf 2025 ook alle havo- en vwo-leerlingen praktijklessen, daarbij gebruik makend van de praktijkcentra.
- Naast praktische vaardigheden zijn ook trainingen, basiscompetenties en projecten onderdeel van deze lessen (modern werknemerschap).
- Er is extra praktijkcapaciteit noodzakelijk om de 750 bovenbouwleerlingen vanuit de mavo te kunnen bedienen.
- Vanaf 2025 is er ook extra praktijkcapaciteit nodig om de bovenbouwleerlingen van havo en vwo te kunnen bedienen.
- Er is een divers aanbod van praktijkgerichte vakken waaruit mavo-, havo- en vwo-leerlingen kunnen kiezen.

Specifiek vmbo:

- Blijft bestaan voor leerlingen met een gestapelde problematiek in een eigen veilige setting bij Christoffel of Curio de rotonde en hebben gezamenlijk rond de 700 leerlingen.
- Zorg afbouwend in de loop van de jaren (omgekeerd piramidemodel).

- In de bovenbouw volgen leerlingen praktijklessen bij regulier vmbo/mbo, zijnde de praktijkcentra.
- Vanuit een expertisecentrum wordt ook zorg geleverd aan leerlingen in regulier vmbo.

PRO/VSO/ISK:

- Sluit zoveel mogelijk aan bij regionale ontwikkelingen en regionale agenda beroepsonderwijs (bijvoorbeeld inclusieve samenleving).
- Sluit aan bij mbo daar waar haalbaar (entree).
- Extra aandacht voor taal (daar waar nodig).
- Steeds meer focus op arbeidstoeleiding.

11. COLOFON

Dit Groene Boekje kwam tot stand met de inzet van alle leden, bestuur, gebruikers en huisvestingsbureau van Building Breda

Redactie: Pien Rosmalen

Vormgeving: Ontwerp Enzo, Ingrid Huijskens

Fotografie: Tim Eshuis

Cartoons: Tochtstrips.NL, Gideon Borman

Uitvoering: Drukkerij West Brabant

